1872. IV. évfolyam. 225. szám. Szerda, november 13.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz, Vecsey-ház föld-szint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni baloldali párt közlönye.
Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok semadatnak vissza.

A politiko-diplomatiai moral.

Δ) Nem kis sensatiót okozott közelebb ama nem remélt eset, hogy a zürichi kormány Netschajeffet, a politikai vétség emberét az orosz hatóság kezébe kiszolgáltatta, holott egész Európában . — nem is szólván a szabad Amerikáról — alapelvül minden állam elfogadá, hogy politikai menekültek ki nem adhatók onnan, hol azok menhelyet találni vélvén, magokat idegen hatalom védszárnyai alá helyezik.

Magában véve a kifejezés „politikai vétség" képtelenség, de miután érvényében fönáll, kénytelenek vagyunk abba belénygondni, mindaddig, mig a jövő kor államai ezt szótárukból ki nem törlik.

Anglia és Németország közöt a folyó évi május 14-kén létre jött ama kölcsönös szerződés, mely a bünös egyének kiszolgáltatására vonatkozik, nem követeli a menekült kiszolgáltatását, ha a büntetésre méltó tény politikai jellegü, (if the offence is one of a political character.)

Noha ez esetnél egy áruló szövetséges meggyilkolásának büne forog kérdésben, mégis nagyon bajosan lehet e tényt közönséges gyilkossági bünténynyé keresztelni s attól a politikai jelleget megvonni, ép ugy, mint a háboruban elestek halálát közönséges gyilkosságnak nyilvánitani.

A közvélemény ennélfogva általában nem a legkedvezőbben nyilatkozik s e cselekedetét, mint a politikai morálba ütközőt, itéli el.

Különös, hogy a fenebb emlitett szerződés daczára is, német hatóságok nem kis buzgalmat fejtettek ki Netschajeff üldözésében, különösen a bajor hivatalnokok, kik e politikai üldözött eltogatását lehetővé tették.

Vagy talán ami egyik hatalommal szemközt elvi s becsületkérdés, a másikkal szemben már nem az, mivel talán hasonló szerződési pontok, mint kötelezők, nem léptettek érvénybe.

Az európai keresztyének által annyiszor kárhoztatott egy istent hivő töröknek nincs szerződése a politikai foglyok ki- vagy ki nem adatására nézve, de azért politikai tántorithatlan erényét, morálját, — mely előtt mi európaiak tisztelettel hajolhatunk meg, — senki kétségbe nem vonhatja.

Az ujabb időkben — emlékezetünkre csak Szászország mutatott föl a mult évtizedben a politikai morálnak efféle példáját, de amint akkor, ugy ezuttal is el lett itélve e politikai immoralitás, mely rendesen az illető államra hárul, mely azt elköveti s ez bélyegeztetik meg a közvélemény által, noha olykor az egyesek anyagi érdeke, önhaszonlesése itt csorbát az illető államok politikai erényén, be esültén.

De bármikép történik is, rendén van, hogy az ily eljárás a közvélemény itélőszéke előtt kimélytelenül elitéltessék.

— **A bankáskura** vonatkozó okmányok, a hiteles jegyzőkönyv és a magyarázó jegyzetek nyilvánosságra hozatalát sürgetik a magyar lapok a kormánytól; azonban mindhiába. Ugyan miért titkolódzik igy a kormány, midőn a nemzet ily fontos érdekéről van szó?

— **Pestmegye** tegnapi közgyülésén Beöthy Lajos alispán leköszönt ez állásáról, s részére buzgó működéséért jegyzőkönyvileg elismerés és köszönet szavaztatott.

— **50 vörös frakkos magyar ur** fogadta a magyar királyt Káposztás-Megyeruél, midőn a királynéval rókavadászatra ment. Ez már csakugyan nem alattvalói, hanem szolgai hódolat, a mennyiben — mint tudjuk — a nagy urak szolgái frakkban szoktak járni.

— **A hivatalos lap** tegnapi számában közli a delegacziók szentesitett határozatait.

— **Tóth Vilmos belügyér inog.** Legalább nem tudja, melyik lábára álljon? A fővárosi virilisek kérdésében a belügyér már egyszer elfogadta a Deákkörben, hogy az 1200 virilis közül a nép válaszsza meg a szükséges bizottsági tagokat, most azonban a képviselőház 7 ik osztályában Schwarcz Gyula azon nézetéhez csatlakozott, hogy a társadalmi osztályok válaszszanak a magok köréből, kereskedők kereskedőket, iparosok iparosokat stb. Innen látszik, hogy a belügyér nem tudja mit csinál? Ez ingadozás, e habozás különösnek tetszik a miniszter részéről, s ezt a Napló ugy menti, hogy — mindez párttaktikából történt. Ments meg uram az ily védőktől, — gondolja erre a belügyér. Hiszen ebben az mondatik, hogy Tóth V. a pártszempontokat elibe teszi a főváros érdekének. Mi ezt régen mondtuk. Tehát párthivei is elismerik.

— **A horvát alkudozásoktól** jobboldali körökben nem igen várnak nagy sikert, mivel a horvátok teljesithetlen követeléskkel állták elő.

— **Az igéret szép szó.** Az osztrák bank dotátióinának leküldése a magyar fiókokhoz már e hó 7 én jelezteteti; azonban az igéret még e mai napig sem váltatott be. Hol késik a pénz a bécsi homályban?

— **Vizakna** városa szintén tiltakozott a jezsuiták bevándorlása ellen.

A főiskola köréből.

— A „Debreczen" szerkesztőjéhez, —
T. Szerkesztő ur!

„A Hon" 248. számában a tanügyi rovat alatt, egyházkerületünk eljárását s intézkedéseit kifogásoló és megrovó czikk ellen helyreigazitó megjegyzéseket küldöttem be a nevezett lap szerkesztőségéhez, de „A Hon" szabadelvü és lovagias szerkesztősége a czáfolatot egész terjedelmében nem közölvén, elégnek tartotta arra csak hivatkozni, abból egy pár pontot kiemelni, amint ezt A Hon 258. számának esti kiadása mutatja.

De nehogy az oly hamis adatok és állitások által, milyenek A Hon hasábjain a tiszántuli egyházkerület és a debreczeni főiskola ellen napvilágot láttak, a nagy közönség félrevezettessék, kérem Szerkesztő urat lapjában helyt engedni — A „Hon" szerkesztőségéhez beküldött közleményemnek, s „A Hon" 253. számában megjelent „Debreczen sülyed" czimü czikkre is megjegyzéseimet közzétenni; — e czikkel már nem alkalmatlankodtam A Hon szerkesztőségének, nehogy azzal is oly módon bánjék el, mint előbbeni feleletemmel.

A Hon Tekintetes Szerkesztőségének.

„A Hon" 248. számának tanügyi rovatában, a tiszántuli ref. ultramontánokról, — mely czim a szó horderejének mérlegelése nélkül s igy nagyon helytelenül lőn alkalmazva, — ugy emlékezett meg ama rovat vezetője, mintha egyházkerületünk a közelebb Pesten összeülendő konventre kinevezett képviselői elé következő „szerény" dolgokat tüzte volna ki az államtól követelendőkül, nevezetesen

a, a községi iskolák megszüntetését, melyek aztán a felekezeti hatóságok felügyelete alá lennének helyezendők.

b., Lelkészeinknek és tanitóinknak — vallásegyenjogusság alapján — az állampénztárból lendő fizettetésöket, — ugy azonban hogy

c., a ref. egyház és iskola autonomiája ezáltal legkisebb csorbulást se szenvedjen. — A refrain szerint pedig „papuraimék szeretik a jogot megkaparitani, a kötelességet pedig más nyakára tolni."

Ezekre következő megjegyzésem van:

Egyházkerületünk konventre kinevezett képviselőinek legkevesebb utasitást sem adott. Nem pedig azért, mert a konventet jogérvényes végzések hozatalára illetékesnek nem tartja, hanem csak dolgokat megvitató, véleked ését s megállapodását az egyházkerületek elé octroy czélzata nélkül előterjesztő bizottságnak.

Legkevésbé adta pedig a községi iskolák megszüntetésére vonatkozó reáfogott utasitást. — Amit az állambölcsesség, ez irányés érdemben tőn, azt annak idején megjegyzés nélkül nem hagyta ugyan egyházkerületünk, de a már fenálló törvények ellen torzsalkodást nem érez, mögötteskedést nem üz. Igyekszik elveihez hiven erejéhez képest a népnevelés magasztos ügyét fejleszteni s előmozditani; elfoglalt álláspontjához elvileg ma is ragaszkodik, miután annak helytelen voltát a körülmények, az idő és józan haladás szelleme nem igazolta be, sőt inkább annak megtartását erősen követelik.

A lelkészek és tanitók állampénztárból leendő fizntése iránt, tagadhatatlan, vannak óhajaink. — És ebben mi különös sincs. Egy ország édes anyaisága igényeltetik itt, hogy eme státusbeli fiait is ugy övéi gyanánt ismerje, mint azon testvéreket, kiket eddig övének ösmerni reá diktáltatott. És hogy ezt autonomiájának csorbitása nélkül óhajtja, az is igen természetes.

R. kathólikus testvéreink szinte autonomiára törekednek, a nélkül, hogy állampénztárból való lelkészi és tanitói fizetésöket veszélyeztetve látnák.

Hogyne lehetne a protestánsok autonomiáját összeférköztethetni azzal, hogy lelkészeik s tanitóik állampénztárból fizettessenek, anélkül, hogy azért békekötésekben s országos törvényekben gyökeredző autonomikus jogaikat dobnák el maguktól, mintegy jogvérdijul — megvallom nem értem.

Jogokat ész és méltányosság határain belül biztositani és megtakaritani óhajt egyházkerületünk anélkül, hogy annak czikkiró kifejezése szerint „papuraimék" féle testülete kötelességeit nem teljesitené, s azokat más nyakára tolni akarná.

Czikkiró ez utómegjegyzése rosz sugallata — hogy ne mondjam, rosz indulatára utal, egyebekre nézve pedig zavaros forrásból meritette közleménye adatait.

Kérem a Tiszt. szerkesztőséget, szives kedjék e feleletnek becses lapjában helyt engedni. — Debreczen, 1872. okt. 31. mély tisztelettel Tóth Sámuel m. k. egyh. ker. főjegyző.

E felelet után mondta A Hon 258. számában a tanügyi rovat vezetője, hogy közleményéből legkisebb oka sincs valamit visszavonni, az utasitás szó elhagyásán vagy módositásán kivül, sőt inkább tudósitását megtoldhatja azzal, hogy a tiszántuli egyházkerület még azon óhaját is kifejezte a többi szerény követelmények mellett, hogy a ref. papok s egyházak javai adómentesek legyenek.

Nem határozottan benfoglaltatik-é e feleletben, hogy egyházkerületünk konventi képviselőinek semmi utasitást nem adott, a községi iskolaügy pedig konventi tárgyul sem tüzetett ki általa. — A lelkészeknek és tanitóknak állampénztárból leendő fizetését más egyházkerület is szorgalmazza p. o. a tiszamelléki, és még is csak a tiszántuli egyházkerület az ultramontán.

Miként egyeztethető ez össze A Hon szerkesztőségének igazságos és méltányos eljárásával!

Azon tudósitásra vonatkozólag pedig, hogy a tiszántuli egyházkerület követelné, miszerint a ref. papok s egyházak javai adómentesek legyenek, vegye tudomásul czikkező, hogy midőn ezen indtvány — melyet épen nem valamely orthodox vagy ultramontán gondolkozásu férfiak, hanem a szabadelvü Litkei Péter és néhai bátyja Litkei József adtak be egyházkerületünkhöz — 1871. aug. hóban tárgyalás alá vétetett, az egyházkerületi közgyülés azonnal kijelentette, hogy azon inditványt kivihetőnek nem tartja (1871. aug. egyh. ker. gyülés jegyzőkönyve 243 §); de miután az inditványozó kérte annak konventi tárgyul kitüzetését, engedte meg annak a jelzett tárgyak közé besorozását. Eszerint ezen inditvány azon megjegyzéssel terjesztetik a konvent elé, hogy azt a tiszántuli ref. egyházkerület kivihetőnek nem tartja!

Ez is mutatja, hogy mily nagy gondot és lelkiösmeretes munkát tanusit A Hon tanügyi rovat vezetője a tények és adatok összegyüjtése és állitása körül.!

A Hon 253. számában egész részvéttel említtetik fel, hogy Debreczen sülyed, mert a Kolozsvárra távozott tanárok helyett heverő deákok tanitanak, a debreczeni pápa s az itt nálunk uralkodó theologiai szellem és irány nem engedte meg, hogy a gyülés a tanárokul ajánlott két egyént, egy pesti tanárt és egy vidéki gymn. igazgatót, beválaszthassa.

Ezen közleménynek minden pontja merő ráfogás. Ugyanis amint köztudomásulag ismerve van, a kolozsvári egyetemhez a tanárok kinevezése okt. hó 3-án lett hivatalosan és nyilvánosan közétéve, ennek folytán a Debreczenből kinevezett 2 tanár lemondását csak okt. 4-én adhatta be az egyházkerületi elnökséghez; püspök ur ezen ügy miatt a tanév megnyitásáig, mely okt. 10 re volt kitüzve, egyházkerületi közgyülést nem hivhatván össze, mást nem tehetett, mint az egyházkerületi tanügyi bizottságnak Debreczenben lakó tagjait tanácskozásra kérte föl avégett, hogy ideiglenesen miképen lehetne a helyettesitést eszközölni. Ezen bizottsági ülésben tehát az nem is volt tanácskozás tárgya, hogy majd rendes tanárokul kik ajánltassanak megválasztás végett, hanem hogy mint ideiglenesen, miképen történjék a helyettesités. — Czikkezőt biztosithatom is, hogy ezen tanácskozmányban sem pesti tanárnak, sem pedig vidéki gymn. igazgatónak neve föl nem emlittetett és igy a debreczeni pápa nem is nyilatkozhatott, sem egyik sem másik ajánlottat nem kifogásolhatta, vagy jellemezte. — Ezt czikkezőnek erős képzelő tehetsége kombinálta ki, vagy pedig valamely ügyesebb kompilator után szőtte ki megtörtént ténynyé és adattá.

Az is hamis állitása czikkezőnek, hogy a helyettesités heverő deákok által történt, mert a történelmi tárgyak Nagy Elek külföldi akademiákon 3 évig kintartózkodott s onnan most haza tért ifju és Gulyás Lajos debreczeni segédlelkész között osztattak meg; a magyar irodalomtörténet tanitása pedig Győri Lajos főiskolai kontraskribára bizatott, a könyvtár tovább rendezését Szegedi Sándor főiskolai tanár volt szives elvállalni. Kik itt a heverő deákok, aligha a tisztelt rovatvezető ki tudja mutatni? Minderről pedig biztos tudomást szerezhetett volna czikkező, ha a „Debreczen" okt. 5. és 7 én megjelent számait megtekinti, ha ugyan oly nagy elszeretettel nem viseltetnék az adatok szándékos elferditéséhez, a tények más szinben előállitásához!

Ismételten fölkérem azért a „Debreczen" t. szerkesztőségét, hogy ezen észrevételeknek és helyreigazitó megjegyzéseknek becses lapjában helyt engedni méltóztassék.

Debreczen, 1872. nov. 12.

mély tisztelettel
Tóth Sámuel m. k.
egyh. ker. főjegyző.

A kolera Magyarországon.

A kolera állásáról a belügyminiszterhez november 12-én beérkezett napitudósitások szerint Budán; november 11-én 16 ujabb koleraeset merült fel; ebből esik a várra 1, Krisztinavárosra —, Tabánra 3, vizivárosra 1, országutra 3, kültelekre 1, közkórházra 4, irgalm. kórház 3 összesen 16. Ehez hozzászámitván az ápolás alatt maradt 156 ot, az összes betegléts zám 172, ezek közül meggyógyult 12, meghalt 7; október 18. óta összesen megbetegült 481, kikből meggyógyult 171, meghalt 157, gyógykezelés alatt maradt 135. A katonák között 11-től 12 ig megbetegült 4. Ehez számitván a gyógykezelés alatt maradt 35-öt, az összes betegek száma 39, ezekből meghalt 1, továbbá ápolás alatt maradt 38. Pesten: nov. 11-től 12 ig megbetegült 22, ebből esik a Terézvárosra 10, a Józsefvárosra 1, a Ferenczvárosra 1, a közkórházakra 10, összesen 22. Ehez számitván az ápolás alatt maradt 46-ot, az összes betegléts zám 68, ebből meggyógyult 5, meghalt 5, a járvány kezdete óta összesen megbetegült 134, ebből meggyógyult 22, meghalt 54, további gyógykezelés alatt maradt 58. — Heves és Külső Szolnok megyében Alattyán községben nov. 6-tól 11-ig összesen 18 koleraeset merült fel, melyből 5 halállal végződött — Szabolcsmegyében Püspök Ladányban egy földmives koleraban elhalt. Kassán tegnap óta koleraeset nem fordult elő; az ápolás alatt levő betegek közül kettő meghalt.

* * *

Gácsországban rettenetes mértékben dühöng a kolera. Hivatalos tudósitás szerint október 1 től 15 ig 32 kerülethez tartozó 247 községben az ápolás alatt maradt 1130 kolerabeteghez ujabban 4447 járult, és igy az összes beteglétszám 5577; ezek közül meghalt 1682, meggyógyult 2892, 1003 pedig további gyógykezelés alatt maradt.

Mit kivánnak a horvátok?

— Emlitettük, hogy a horvát regni. bizottság a magyar kiküldötteknek már elé terjeszté azon munkálatát, melyben óhajait közvonalozza.

Lássuk.

„Dalmát, horvát és szlavon királyság" állittassék vissza, mely hazánkkal s más állammal államközösséget képez.

Közös ügyet képeznének közigazgatási tekintetben a legfelsőbb udvartartás előirányzatának megállapitása; a pénz-, érem- és jegybankügy szabályozása; közösügyi czélokra fölveendő államkölcsönök és ily kölcsönök konvertálása; azon kereskedelmi és államszerződések megvizsgálása és helybenhagyása, melyek a magyar korona országait közösen és egyformán illetik, vagy területváltoztatásokat tárgyaznak; oly államvaspályák ügye, melyek mindkét ország területét átszelik, továbbá oly vaspályák engedélyezése, melyek szintén mindkét területen léteznek, s egyuttal az egész állami közösség részéről kamatbiztositást vagy szubvenczió t vesznek igénybe; végre oly folyamok fölötti intézkedések, melyek az ország határát képezik, vagy melyeknek partjai mindkét országot egyenlően érintik.

Közös ügyeket képeznek törvényhozási tekintetben: a közös államháztartás előirányzatai; a zárszámadások megvizsgálása; az indirekt adórendszer megvitatása és megállapitása; a mérték- és sulyrendszer fölötti törvényhozás; iparjegy és mintaréd; védintézkedések találmányi privilegiumokat, a szellemi tulajdon és tengeri kereskedelmet illetőleg; a váltói és bányajog, vám és kereskedelmi posta, távirda és hajózási ügyet illetőleg rendelkezések; az ipartörvényhozás, állampolgárság és oly egyletek iránti határozmányok, melyek közös szervezés vagy nyeremény czéljából alakultak; végre az utlevél és az idegenek fölötti rendőrségi ügy.

A Horvát és Szlavonország polgári kormányzatába átment népesség után öt képviselő küldetik a közös országgyülésre, küldenének összesen 34 képviselőt. A horvát-szlavon országgyülés öt hóig (márcz.—jul.)tartana. A horvát szlavon követek 4 képv. házi és 1 főrendi delegatust választanak saját keblökből. A horvát szlavon ügyek intézésére a közös kormánytól független, felelős kormány állittassék, székhelye Zágráb, élén álljon a bán, ezt a korona a magyar ügyérelnök ellenjegyzése nélkül nevezné ki. A közös kormánynál egy tárcza nélküli horvát szlavon miniszter neveztetik ki. A közös országgyülésen a horvátügyek horvát nyelven is előterjesztendők.

Látni való, hogy a horvátok kivánnak eleget. Hogy aztán mit nyernek? — meglássuk.

UJDONSÁGOK.

* **A városi szépitészeti bizottmany** tegnap tartotta első ülését. Belrendelkezési intézkedésein kivül, mint halljuk, már is megkezdte a szépitészet körüli müködését; többi közt a Stenczinger háztól a nagy templomig vezető romlott járdának kijavittatása iránt sürgetőleg kereste meg a tanácsot. Sok szép, de nehéz teendő vár e bizottmányra, ha feladatának csak némileg is meg akar felelni.

* **Rádi Ödön** a „Tiszavidék" társszerkesztőjét érzékeny csapás érte: elvesztette édes atyját Rádi Istvánt, ki folyó hó 11-én N.-Váradon hunyt el, s ma temettetett el Nagyváradon. — Béke lebegjen az elhunyt porai felett!

* **Debreczen városa** 150 frtot küldött a gyöngyösi tüzkárosultak részére, melyet az ottani polgármester most nyilvánosan nyugtatványoz.

* **Pályazati hirdetés.** A debreczeni orsz. gazdászati tanintézet földmives iskolájában, Debreczen sz. kir. város által helybeli születésü növendékek részére alapitott két ingyen tanulhatási hely üresedésbe jövén; ezen helyek elnyerhetésére ezennel pályázat nyittatik. Miről az érdekeltek oly megjegyzéssel értesittetnek, hogy az ide benyujtandó kérvények, a kapitányi hivatalhoz folyó évi deczember hó 20-ik napjáig mulhatatlanul beadandók lesznek, továbbá, hogy a pályázni akaró növendékek részéről, az irás — és olvasásban jártasság mulhatlanul megkivántatik.

TÁRCZA.

EGY NEMESEMBER LEÁNYA

Regény három kötetben.
Irta **Schwarz Mária Zsófia.**
Második rész.
(Folytatás.)

Azon valóban meseszerü erőfeszitések között, melyek által magát Magda helyzetének javulásáig felküzdte, megjelent most egy vad és szeliditetlen fiu, s utjába vetette magát.

Egyik oldalon a veszekedések férjével, másik oldalon a veszekedések Renével.

Magda valóban sokkal fiatalabb volt, s sokkal kevésbé ösmerős azon titkokkal, melyek az emberi lelket igazgatják, mint hogy e zavart viszonyokból szerencsésen kibontakozhatott volna.

Néhány nappal a pavillon mellett Renével tartott beszélgetés után Magda és Marquitta Bróba utaztak, hogy ott egy hetet eltöltsenek.

Egy szép vasárnap délután szeptember végével, az alsó teremben fel s alá járkált a gyárbirtokos egy magas, karcsu gyönyörü arczvonásu urral.

A virágos kert felől nyitva állottak az ablakok, s balzsamos illatot engedtek a szobába hatolni.

René egy támlányban ült s ujságot olvasott.

— Biz ugy kedves Porrym, jegyzé meg a gyárbirtokos alattomos mosolyával. — Tehát három évig hiába kerested Sorenzát. Talán meghalt.

Ujra rokonára kacsintott.

— Nem, ő él s hoszabb időig tartózkodott Romában, ezt akkor tudtam meg, mikor Németországban akartam keresni.

— Rögtön Rómába mentem. Több hazámfiaitól, kik ott tartózkodtak, azon biztositást nyertem, hogy ő ott tartózkodott, de senki sem tudta közülök megmondani, hol található fel. Csak azt tudták, hogy elutazott. Rómából végig mentem egész Olaszországon, összevissza kóboroltam a Schweiczot és Tirolt, mivel azon halvány reményt vettem, hogy őt ott találom; de hasztalan.

Porry elhallgatott.

A gyárbirtokos és ő darabig hallgatva mentek egymás mellett.

René lopva reájuk nézett.

— Hogy tudhatod hogy él?

Egyszerün onnan, hogy a mult évi kiállitáson egy kép volt található, a müvésznő Sorenza kisasszonytól, mely a legutóbb elmult évben festetett.

— U. . . .ugy!

A gyárbirtokos ujaival csettentett.

— De én emlékszem reá, hogy te valamint én, nem valami különös jó véleménynyel voltál felőle. Csodálkozom azért, hogy te most oly nagy kitartással keresed ugyanazon egyént, a kit egyszer eltaszitottál.

— Sturm te tudod legjobban hogy történt az.

Porry az ablaknál állva maradt és tovább folytatá:

— Te tudod, hogy én rögtön a müteremben jelenet után Svédhont elhagytam.

— Igen tudom, hogy te azon leányt, kinek szerelmed és hüségedet oda igérted, épen akkor hagytad segélytelen helyzetében, midőn teljesen oltalom nélkül állott. Ezt kedves Porrym, senki sem tudja jobban nálam.

— Ne emlékeztess reá, ez egy nyomorult, megvetendő tett volt.

— Megengedtetik.

— No jó, én nem meszebb, mint Lübekig mentem, mikor minden lehető kétely feltámadt bennem. Én teljesen meggyőződve hittem magamat bünösségéről, s még is midőn tőle távol voltam, ugy tetszett, mintha elsietve és nemtelenül tettem volna.

E miatt nehány hét elteltével vissza tértem Svédhonba, s rögtön Grüner őrnagyhoz mentem. A nagyságos asszony semmit sem tudott azon személyről, a ki után én kérdezősködtem, de az őrnagy megmondta nekem, hogy ő tudja, miszerint Düsseldorfba utazott.

— Grünertől gróf Eldonhoz mentem. A grófok legidősebike anyjával és testvérével külföldön volt, a fiatalabbat a Najád korvettel várták vissza.

— Te is távol voltál Stokholmtól. Elhatároztam hogy maradok, mig legfiatalabb Eldon visszatér. Ekkor Karlbergben fölkerestem s igen röviden kérdeztem, tud e nekem felvilágositást adni, mily viszonyban állott elhalt atyjához Sorenza?

— Uram, felelt ő, Sorenza természetes leánya volt atyámnak, és testvérem.

— Ah Sturm, az valami borzasztó volt, midőn most beláttam, hogy mily gyalázatosan cselekedtem. Bizonyosnak tartottam hogy tudja, hol tartózkodik, de nem soká észrevettem ijedelmén, — midőn megtudta hogy elutazott — miszerint nem ugy van.

A velei beszélgetés után rögtön elutaztam, hogy őt felkeressem, s azóta összevissza kóboroltam. Egész napokat töltöttem azzal, hogy legutolsó képét szemléljem, s akkor ugy voltam, mintha tőle egy fájdalmas köszöntést kaptam volna.

Porry fejét az ablak párkányhoz támasztva gondteljesen tekintett ki.

(Folyt. következik.)

tatik. Kelt Debreczenben, 1872. nov. 9-én. Kapitányi hivatal.

* **Ma délután tették sirba** a szerencsétlenül kimult Mencze Vilmos hült tetemeit. Sokan és ősziute részvéttel kisérték a nyugalom örök hazájába. Legyen könnyü a föld porainak!

* **Nyilt köszönet.** A főiskolai tüzoltóegylet lobogójának költségeire Pap Gusztáv biharmegyei Udvari községi ref. iskolai igazgató két osztrák értékü ftot adott, melyért fogadja az egylet nevében nyilvánitott hálás köszönetem. Debreczen, 1872. nov. 13. Bedrich Lajos, az egylet elnöke.

* **Sikkasztás.** E. L. helybeli születésü ifju, ki a városházánál mint napdijas müködött, befogatott sikkasztásért. Ugyanis, a városi irodában, hol ez a fiu dolgozott, az árvaszékről továbbitás végett átküldve, fordult meg egy kiskoru árva két gőzmalmi részvénye, s ezt szépen elkaparitotta az okmányok közül, s oly ügyes volt, hogy egyiket eladta 30 ftért egy Schneider nevü egyénnek, másikat pedig betette Fiesch árverési intézetébe, mint zálogot 25 ftért. A kis hamis még a Schneidernek adott részvényről tintával letörölte azt, hogy „kiskoru" tulajdona. S igy még a sikkasztás mellett okmányhamisitást is követett el. Tegnap aztán befogták, tettét megvallá. Ügye a törvényszéknek adatott át.

* **Városunkban** 119 ft gyült a nánási tüz által károsultak részére.

* **Hideglelés sőt kolera ellen** is hasznos gyógyszerül ajánltatik több oldalról a torma, részint belső orvosság gyanánt, részint kötésképen. E czikk előállitásában kitünő eredményt mutat városunk. Azonban örvendünk, hogy nem kell vele próbát tennünk; mivel — hála istennek — nincs kolera nálunk. Csak is köztudomás végett emlitők fel az ajánlott czikket, mely kolera nélkül még élvezettel is használható.

* **Jarhatlan az ut** Debreczen és Sámson közt a debreczeni határban ott, a hol ezelőtt az ugy nevezett kishid **volt.** Életveszély nélkül ott nem lehet közlekedni. Átkozzák is az utasok a debreczeni hatóságot. A külrendőrség figyelmét felhivjuk, hogy a hidat azonnal csináltassa meg. Az idegen utasokon kivül a debreczeniek is, kik a savóskut és a külső gút felé járnak, megkövetelhetik ezt!

* **A kirakatok** a piaczi kereskedésekben sem igen vannak már biztosságban. Tegnap alkonyatkor az Antalfi kirakatát valami jó madár betörte, azonban hamarabb észrevették, minthogy kárt tehetett volna; a ficzkó elillant.

* **Felfedezett rablóbanda.** Többször emlitettük, hogy városunk környékén rablók garázdálkodnak; tudattuk azt is, hogy egyet közülök elfogtak. A bonyodalmas esemény röviden következő: Nagy Sándor, ki Váradon gyilkosságért el volt itélve, megszökött, s fegyveresen járt kelt társaival a határban rabolni, ezt fogta el a szabolcsi csendbiztos Ujfejértón. Nagy Sándor városunkba kisértetvén, itt kivallá rabló társait, Bordás Györgyöt és Szabó Mihályt. Ennek folytán törvényszékünk egyik derék tanácsosa Herrglotz Antal Barcza csendbiztossal kiment a Józsára, s ott Boros nevü orgazdánál Szabó Mihályt el is fogták, ez egy uriasan öltözött egyén, kivel — hihetőleg — a derecskei tót is kalandozott. Bordás után is néztek Hadházon, de csak egy kicserélt gubáját találták meg. Ez a guba — mint gyanitják, — azon Lukács Sándor debreczeni gazdáé volt, a kit a mult hóban ismeretlen tettesek a csarén megöltek. Igy annak g ilkosaira is rájönnek. E rablóbanda csakugyan összeköttetésben volt azon lengyellel, kit a multkor itt elfogtak, s kiről mi ez összeköttetést — mint a következés megmutatta — nem alaptalanul gyanitók. A felfedezés érdeme m ndenesetre Herrglotz Antalé, ki a város kocsiján tette meg az elfogatás iránt a lépéseket.

* **Volt alkalmunk** látni a kapitányi hivatal dijszedő osztályának helyiségét, mely a városházánál egy kis sötét lyukba van beszoritva, a hova öt ember is alig fér be. Ez osztály számára is lehetett volna talán jobb helyet is kijelölni, czeglédutczán a kipitányi hivatal helyiségeiben?!

* **Köztudomásul.** T. polgármesteri hivatalnak Debreczenben. T. Békésmegye központi járványbizottságának f. évi okt. 30-kán kelt határozatát, miszerint az országos vásárok megtartását korela járvány behurczolásának meggátlása indokából megyeszerte betiltotta, oly hivatalos megkereséssel van szerencsém tudomására juttatni; hogy annak hatósága területén leendő közhirré tétele iránt in tézkedni méltóztassék. — Gyulán, 1872. nov. hó 9-kén. — Jancsovics Pál m. k. al ispán.

* **Debreczen,** 1872. nov. 12-án (Piaczi árak.) 1 mérő buza 5.60—6.10. Kétszeres 4.40—4.60. Rozs 3.55—3.75. Árpa 1.70—1.90. Zab 1.45—1.55. Tengeri 2.50—2.60. Köles 3.10—3.30. Kása 6 frt. 1 zsák burgonya 1.50. 1 mázsa szalonna uj 27—31—35 frt. 1 mázsa háj 37—38½—40 frt.

Délutáni posta.

— Bécsi lapok hire szerint a magyar kormány által felvett kölcsön nem 40, hanem 60 milliót tesz. Mondják, hogy e kölcsön megkötése előtt az utólsó pillanatban más oldalról kedvezőbb feltételek tétettek, de miután már a konsortiummal minden körülmény tisztába hozatott, a kedvezőbb ajánlat nem vétetett figyelembe.

— Bécs, nov. 12. A „N. Fr. Pr." ugy értesül, hogy a császár lemondott tyroli tartományi főnökhelyettes Menglin helyére Fedrigotti szabadelvü tartománygyülési tagot nevezte ki

KÖZGAZDASÁG.

Gyors vetőgép.

(Vége.)

Hogy mennyi maggal lehet vele egy holdat bevetni, az attól függ, hogy milyen nagyut fogatunk az ekével s minő magszóró-kereket használunk hozzá. Én, egy köblöt, fekete agyagos, soha nem trágyázott földbe, leforgatott árpatarlóba (három hitvány lovon) vetettem három véka, tiszta buzát; s ugy látszik, hogy teljesen elég. Egy másik köblösbe egy köblöt; ez nagyon sürü. Pásztor Lajos birtokos ur homokos földjébe, rozsot, a magházba szórva, olyan kerékkel vetettünk, melylyel egy 1200 öles holdba két véka elég, s a kelés azt mutatja, hogy egy szem sem kellett belé több. Igaz, hogy az idő is nagyon kedvező volt. — Mindenesetre áll az a tapasztalás, hogy jobb földbe és korábban kevesebb, roszabb földbe és későbbb vetve több mag kell.

A gép áll egy erős készületü szántótalyigából, mely után ragasztatik az eke rendesen, s a talyigára alkalmazott vetőkészületből. Tehát minden ekéhez egy ilyen talyiga és vetőkészület szükséges.

E gép főképen olyan kisebb gazdáknak ajánlatos, kik egy, két vagy három ekével szántanak; kiknek a drága vetőgépeket s azoknak függelékeit megszerezni vagy módjokban sincs, vagy nem is lenne gazdaságos. — Feltalálására okot adott azon körülmény, hogy gyakran akkor veri ki az eső a földből a munkást, midőn már vetni kellene s marad a föld vetetlen. Ha ezzel munkálkodik, a mint az utólsó barázdát kihasitotta, nyugodtan ott hagyhatja földét; és sem a madaraktól, s hatán alávetett, a hidegtől sem, sőt a szárazságtól sem sokat féltheti. S minthogy a mag folytonosan nyers földbe hull, kikelése is egyenlőbb, biztosabb Vethetni vele szélben, valamint esőben is olyankor, mikor az esőtől szántani még lehet. S azonkivül, hogy szabad kézzel oly pontosan s egyenlően vetni nem lehet, felmenti az embert a vetés fáradságos munkájától. Tartóságára nézve pedig, jó gondviselés mellett, évek során át használható.

Egy ily gépnek ára, henger nélkül hatvan o. é. ft.; hengerkészülettel hatvanöt forint. Megrendelhető nálam az ára felének előlegezése mellett. Megrendelhető ugyan a nélkül is, de az előlegezők előnynyel birandanak.

A megrendeléseket jókor megtenni kérem, hogy jókor intézkedhessem arra nézve, hogy a gépeket a tél utóján idején rendeltetésök helyére szállittathassam. **Sarkadi Ferencz**

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: **OLÁH KÁROLY.**

Távirati tudósitás

a bécsi tőzsdéről, november 13-ról.

Arany 5 frt. 19 kr. — Ezüst 107 frt. — kr.

Nyilttér.

Olaj mümalom.

Debreczenben a csapó uteczai kisajtó irányában levő gőzerővel működő szélmalommal közvetlen kapcsolatban álló és szinte gőzerővel működő

olaj mümalmomat

minden pénteken

a t. cz. közönség rendelkezésére ajánlom

590 1—3 **VECSEY IMRE.**

Eladó kasálló.

Nagy Halápon a vasuti indóháztól egy negyed óra járásra eső ugynevezett Bodó tolyáson 4 régi, illetőleg 6 uj boglyás kaszálló, ⅔-ban szántható, s vethető fekete homokos lapossal, 5 köblös őszi rozs vetéssel, és jó karban levő gazdasági épületek, s felszerelvényekkel, előnyös feltételek mellett örök áron eladó. Szükség esetén a mai naptól bérbe vagy felében kiadó.

Értekezhetni iránta Nagyhatvanutczán 1562. sz. a. lakó

Ifj. Szanka Sándor
megbizottal.

589 2—3

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A „TISZA BIZTOSITÓ ÉS JELZÁLOG-BANK"

DEBRECZENBEN.

Alaptőke két millió forint oszt. ért.

Van szerencsénk ezennel a n. érd. közönség tudomására juttatni, hogy a nagymélt. magyar kir. kereskedelmi miniszterium folyó évi julius 21-kén kelt 9192. sz. engedélye alapján, a **„Tisza biztositó és jelzálog-bank"** Debreczenben, **üzleti működését folyó évi szept. 9-kén megkezdte.**

Biztositunk **tűz és jég ellen** a lehető legjutányosabb dijak mellett.

Dijszabályaink megállapitásánál kiterjeszkedünk az életbiztositás terén ez ideig felmerült minden ágra és módozatra.

És a biztositó t. cz. közönségnek két millió ft mellett felvállalt kötelezettségeinkhez képest megkivántató biztositékot nyujtunk.

Jelzálogbanküzletünk megkezdését később lesz szerencsénk a n. érd. közönséggel tudatni.

Kelt Debreczen, 1872. szeptember hó.

Tisza biztositó és jelzálogbank.

Gróf Dégenfeld Imre elnök,

Móricz Pál első alelnök, Komlóssy Imre második alelnök,

Schwarcz Bernát, Bay Bertalan, Fráter Imre,
Móricz Antal, Pusztay Lajos, Makó István.

Igazgató tanácsosok.

Szepessy Kálmán vezérigazgató. Oláh Károly jogtanácsos.

456 11—12

Gaszner Károly
fűszerkereskedésében Debreczenben
simán őrölt
TISZTA BUZALISZT.
nagybányai aszalt szilva és szilvaiz,
valamint kitünő jóságu
fűszerárúk.
a legjutányosabb árak mellett kaphatók, ugyanott:
2 darab sódaráló is eladó.
587 2—6

Üzlet beszüntetés folytáni
Végkiárulás!

Van szerencsém a t. cz. közönségnek szives figyelmébe ajánlani, hogy **Ferenczy és Luchs**-féle galanterie és nürnbergi kereskedésében egy végképi kiárulást rendeztem, hol 40 **százalékkal jutányosabban kapharók mindenféle áruczikkek, mint** másutt. A nő világ figyelmébe pedig hathatósan ajánlhatom a kezdetmunkákat.

Ugyancsak ez alkalommal bátor vagyok azon tisztelt egyéneket felkérni, kik a tentebbi czégnek tartoznak; — számlájokat kiegyenlitni mielőbb szivesked jenek.

563 8— **Ormós Gábor.**

Haszonbérlet.

Nádudvaron a Haiassi Zsigmond ur tulajdonát képező egy 110 266—1600 és egy 151. 214—16 0 öll boldas szántó és kaszáló földek 16 hold 188—1600 öll belső teken levő uri lakkal a folyó évi decemberhó 1-sö napjan Nádudvaron a városházánál 3 évre haszonberbe fognak adatni. — Az árverési feltételek nálam Debreczenben kismester-utcza 1118. h. sz. a., s Nádudvaron a városházánál megtekinthetők.

Gerzson Ödön
gondnok.

582 3—4

Önkéntes árverés.

Varga utcza Ispotály sor 2107 sz. a. özv. Tóthi Páné háza és özv. Szodrai Ferenczné 2108 sz. a. kis várady utcza végén utczaszabályozás tekintetből elbontott házas telekből telkéhez csatolt 39½□ ölnyi földdel együtt szabad kézből eladó tulajdon ház, melynek belső telke 92□ öl házutáni 12 öl földjével örök áron önkéntes árverésen nov. 30-án d. u. 2 órakor, szükség esetén deczember 18-kán délutáni 2 órakor eladatik. 582 2—3

Tölgyfa-árúk.

U. m. különféle vastagságu tölgyfa deszkák, négyszegfák, lépcsők, szőllőkarók, itatóvályuk és **tüzifa** (12—13—14' ö és 15 forintos) készletben tartatnak és jutányos áron árultatnak, épitészek, asztalosok, ácsok és magánosok szükségletére a ref. isp. tályteruplom közelében fekvő

Guttman-féle faraktárban.

A megjelzett tölgyfa czikkekre és szintén minden más nagyobbszerü épitkezésekre és gyári felszerelésekre szükségeit haszonfákra megrendeléseket elfogad: a nevezett faraktár kezelője és

583. 2—3 **Berger Henrik.**
Széchényi utcza 1771. sz.

Debreczen, 1872. Nyomatott a [illegible] könyvnyomdájában.